

A TAOTEKING-BŐL

Időszámításunk előtt a hetedik században egy délkinai fejedelemségben élt Laoce, az udvar levéltárosa és könyvtárosa. Egész életében ki sem mozdult városából, nem tanított, nem törekedett rangra, vagyonra, mégis nevével már életében tele volt a világ. Késő öregségében egyszerre csak eltűnt. A határon egy őrszem megismerte és arra kérte, hogyha már eddig nem írt egyetlen sort sem, foglalja össze bölcsességét most. Laoce nyolcvanegy rövid verset írt, átadta az őrszemnek, felült szelíd bivalyának hátára és eltávozott. Azóta nem látták.

Ez minden, amit a Taoteking szerzőjéről tudunk. Sokak szerint még ez is legenda. De a Taoteking és Laoce keleten és az újabb időben nyugaton is a világszellem egyik soha többé el nem érhető magassága lett. Miért? Laoce neve annyit is jelent, hogy: Az ifjú aggastyán. A Taoteking bölcsesége a gyermek ártatlan és naiv tökéletessége egyesülve az öregség higgadságával, józanságával és távlatával. Olyan üde, mint egy csecsemő és olyan nyugodt, mint egy százéves öreg. Ez a tökéletes bölcseség.

A Taoteking szó szerint annyit jelent, mint: az élet értelme és igazsága és út az örök felé. Persze még így is csak körülbelül. Mert a fő-szó, a: *Tao* teljességgel lefordíthatatlan. A Tao a világ ősalapota, a csodálatos béke, ragyogó és nyugodt csend, amely ugyanakkor önmaga erejének alkotó teljességében él, — de minden tetten, jelenségen, megnyilatkozáson túl, azaz: innen. A Tao az ősi kezdet, — az Aranykor. De nemcsak Aranykor. A Tao állapot, — helyzet, világhelyzet. Mindig van, mert mindig telt és kifogyhatatlan. És mindenki számára elérhető. Hogyan? Nemcselekvéssel. Azaz, hogy az ember olyan, mint a csecsemő, vagy az öreg: játszik és néz és lát és mosolyog. Nem küzd, nem akar, nem tör tudásra, ismeretekre, hatalomra, vagyonra. Az ember eléri az aranykort, ha olyan tud lenni, mint az Ifjú Aggastyán, — olyan ártatlan, mint egy gyermek és olyan bölcs, mint egy öreg.

A Taoteking a világon az egyik legszebb, egyik legnagyobb, legteljesebb: filozófia, költészet, erkölcsstan, társadalomtudomány, törvénykönyv, neveléstan és metafizika. Minden világnyelven írtak róla könyveket és csaknem annyi fordítása van, mint a Bibliának.

1. Az értelem alakot ölt

*Az értelem, amit meg lehet nevezni,
nem az örök értelem.*

*A név, amit meg lehet nevezni,
nem az örök név.*

A megnevezhetőn túl van a világ Teremtője.

A megnevezhetőn innen van a dolgok Anyja.

*Az élet alapjának vágytalannak kell lenni,
 ha az ember a titok mélyét meg akarja mérni.
 Ha az emberen a vágyak uralkodnak,
 csak látszatok azok, amik megmutatkoznak.
 Az élet alapja kettős, megjelenése egy;
 csak alkalmazásában van két neve.
 Ez az egy a nagy titok.
 És a titok még mélyebb titka:
 a feneketlen alap, az utolsó titkok kapuja.*

2. Béke a népek között

*Rendkívülit nem túlbecsülni,
 mód arra, hogy az emberek közt ne legyen viszály.
 Nagy javakat nem értékesnek tartani,
 mód arra, hogy az emberek közt ne legyen tolvaj.
 Kívánságokat nem táplálni,
 mód arra, hogy a szellem ne tudja meg, mi a zavar.
 Ezért a bölcs: szíve legyen üres, teste erős,
 vágya gyenge, csontja kemény.
 Órzi a népet, hogy tudás és vágy nélkül legyen.
 A meggyőződéstől elkábultakat megfélemezi.
 Gyakorolni a nemcselekvést
 és a rend helyreáll.*

3. Az emberiség fejlődéstörténete

*A Tao-t az emberek elhagyták:
 így támadt az erkölcs és a kötelesség.
 Keletkezett az okosság és az ismerés:
 így támadtak a nagy hazugságok.
 A vérrokonok eltávolodtak egymástól:
 így támadt a gyermeki kötelesség és szeretet.
 Az államok fölött úrrá lett a zavar és rendetlenség:
 így támadtak a hű szolgák.*

4. Az örök élet

*Aki másokat ismer, okos.
 Aki magát ismeri, bölcs.
 Aki másokat legyőz, hatalmas.
 Aki magát legyőzi, erős.
 Aki felküzdi magát, van akarata.*

Aki megelégszik, gazdag.
 Aki nem veszti el helyét, megmarad.
 Aki a halálban sem pusztul el, él.

5. Vissza a kezdethez

Visszatérés, — így halad a Tao.
 Gyengeség, — így nyilatkozik meg a Tuo.
 A világon minden dolog a létben keletkezik.
 A lét a nemlétben keletkezik.

6. A gyakorlat bölcsessége

Aki jól vándorol, nem hagy nyomot.
 Aki jól beszél, nem szenvedélyes.
 Aki jól zár, annak nem kell kulcs.
 Aki jól köt, annak nem kell csomó.
 A bölcs: minden embert megment
 és senkit sem vet el,
 minden dolgot megment
 és semmit sem vet el.
 Ez az ő kettős világossága.
 A jó embert a nemjó tanítójává teszi
 Aki tanítóját nem tiszteli
 és anyagát nem szereti,
 az legyen még oly okos, nem tud semmit.
 Ez a legfontosabb titok.

7. Az anyag és a lényeg

Harminc küllő fut a kerékagyba:
 de a köztük levő ür a kerék lényege.
 Agyagból készül az edény,
 de a benne levő ür az edény lényege.
 A falak ablakokkal és ajtókkal teszik a házat,
 de a köztük levő ür a ház lényege.
 Ezért: az anyag a hasznos, az anyagtalan a lényeg.

8. A rejtélyes varázs

Aki az élet teltségében él,
 olyan, mint az újszülött gyermek:
 mérges kígyók meg nem marják,

ragadozók el nem ragadják,
 sasok nem csapnak le rá.
 Csontjai gyengék, izmai lágyak,
 mégis erősen tud markolni.
 Semmit sem tud sem férfiről, sem nőről,
 mégis megindul a vére,
 mert benne a mag teltsége él.
 Egész nap kiálthat, hangja nem reked el,
 mert benne a béke teltsége él.
 A békét megismerni annyi, mint öröknek lenni.
 Az örököt ismerni annyi, mint bölcsnek lenni.
 Aki az életet gazdagítja, boldog.
 Aki vágyai helyett szellemével él, erős.
 Ha a dolgok erősödnek, öregszenek.
 Mert ez a nem Tao,
 ami pedig nem Tao, az olyan, mint a halál.

9. Vigyázz a háborúra

Aki a föld urainak a Tao értelmében segít,
 óvakodik attól, hogy a világ fegyverhez nyúljon.
 Nem támad, inkább visszavonul.
 Az ütközet helyén gyom és tövis tenyészik
 és abban az évben nincs aratás.
 A jószág erő, de nem használ fegyvert.
 Fény, de csillogás nélkül,
 dicsőség, de dicsekvés nélkül,
 tetterő, de tevékenység nélkül,
 szigorúság, de szívtelenség nélkül,
 hatalom, de erőszak nélkül.
 Ha az ember erősödik, öregszik.
 Az úton kívül minden úttalan.

Hamvas Béla